

על הטיפול בוולדות בגיל הרך

הבטוח ביותר בבלימת המחלה וריפוי העגלה. אם המחלה התקדמה עד כדי כך שהעגלה מסרבת לשותות ורובצת ללא קום, הרי כמעט שאפסה כל תקווה לרפאותה ולהבריאה.

4. לעגלות המשלשלות מגישים דייסת פשתן במקום חלב. לכל ארוחה מכינים דייסה טרייה. שיטתנו בהכנת והגשת הדייסה היא דלהלן: ללי-טר אחד מים מוסיפים חופן זרעי פשתה, מרתי-חם היטב ואחרי צינון עד לטמפרטורה פושרת, מגמיעים מליטר עד ליטר וחצי. יש להרגיל בסבלנות את העגלה למשקה זה, ולפעמים יש הכרח אף להיעזר שוב באצבע, אך בדרך כלל העגלות מסתגלות מהר לדייסה ושותות אותה ברצון.

5. אם השלשול הוא חריף ביותר, או כשי-המחלה פורצת בימים הראשונים שלאחר הי-וולדה של העגלה, בטרם הספיקה לשתות את מלוא הכמות של קלוטריום, יש להוסיף גרם אחד של דהידרוסטרואפטומיצין, שממוססים אותו קודם להכנסתו לדלי עם הדייסה. במקרים מיר-חדים יש צורך לחזור ולהגיש בפעם שניה גרם אחד של התרופה הנ"ל, כעבור יום-יומיים מה-גשת המנה הראשונה.

6. ברוב המקרים די בהפסקת ההגמעה בחלב למשך יממה אחת, אך במקרים קשים יותר — ליממה נוספת. אחר כך הננו מתחילים להגיש בזהירות (כ- $\frac{1}{2}$ ליטר) את החלב כתוספת לדיי-כת הפשתה, ומיום ליום, לאחר שנוכחים שאמנם כסק השלשול, מגדילים את מנת החלב עד ללי-טר לכל ארוחה, ואז מפסיקים בהגשת דייסה וחוזרים למנת החלב המלאה. אולם בימי מעבר אלה יש לשים לב לכל סימן של שלשול, כי קורה לעתים שההתקפה באה בשניה.

7. בגיל של שבועיים מועברות העגלות לתא משותף, בו יש מקום ל-9 ראשים. מהגיל הזה ואילך אין אנו חרדים עוד באופן מיוחד למקרי שלשול, כי אין הוא מסוכן כבימים הראשונים לחיי העגלה; ורק במקרים מעטים יש לעתים צורך לבודד את העגלה שחלתה בשלשול. גם לגבי אלה מפסיקים את הגשת החלב או שמפחי-

מזה כמה שנים שהעגלות והעגלים הנולדים במשקנו מותקפים בשבועיים הראשונים לחייתם במחלות שלשול. לעיתים מופיעה המחלה בצורה חריפה מאוד, והיא אף גרמה לנו הפסדים רצי-ניים. נתנסינו בעבר בכל מיני אמצעים לשם מניעת המחלה, אבל כל המאמצים עלו בתוהו. לבסוף הצלחנו לסגל לעצמנו שיטות טיפול וריפוי המאפשרות לנו להתגבר על צרת השל-שולים, וברצוני לספר על כך בשורות הבאות.

1. ראשית כל אנו מקפידים על שיכון הוול-דות בתאים נפרדים ברפת עגלות מיוחדת, שה-מבנה שלה תואר ב"משק הבקר והחלב", חוברת 2, עמוד 39. אנו מרפדים יפה את התאים בקש נקי; ואף השנה, שנת מחסור בקש, נהגנו כך. פעמיים בשבוע אנו מוציאים את כל הזבל וה-רפד מהתאים, מנקים אותם במים שמוסיפים עליהם לפעמים חומר חיטוי, ולעתים גם מסיי-דים את התאים. במזג אויר נאה אנו קושרים את העגלות בחוץ לשעות הניקוי; בקיץ, קושר-רים אותם במקום מוצל; העיקר הוא שאין אנו מחזירים את הוולדות לתאים בטרם יכשו ורופדו מחדש.

2. הפרה שהמליטה נחלבת כעבור 2—3 שעות, והננו מגמיעים את העגלה 2 ליטר, ליטר וחצי קלוטריום. שיטתנו היא להגמיע כמות גדולה ככל האפשר של קלוטריום; בשבוע הראשון לחיי העגלה היא שותה חלב 3 פעמים ביממה, מליטר ועד ליטר וחצי בכל ארוחה. אנו מקפידים על כך שהחלב יהיה חלב-האם דוקא, והוא מוגש מיד לאחר החליבה. בשבוע השני אנו מתחילים להוסיף לחלב האם גם חלב כללי (מעורב); מספר הארוחות — 3, והכמות לכל ארוחה לא פחות מ- $1\frac{1}{2}$ ליטר. פעמיים ביום הננו מוסיפים לחלב מעט "אורופאק".

3. מספר פעמים בכל יום, וביחוד בשעת ההגמעה, הננו "בולשים" בכל תא כדי לגלות סימני שלשול. אם מוצאים עגלה או עגל עם סימני שלשול, הננו מפסיקים מיד ולחלוטין את ההגמעה בחלב. מהנסיון שלנו למדנו ששלילת החלב בשלב הראשון של המחלה, הוא האמצעי

משק חלב ללא רפתים באנגליה

בגמר עונת הרעיה בחלקות הכרוב ניזונות הפרות בתחמיץ עד לעונת הרעיה החדשה במרעה הזרוע. גם את התחמיץ אין מגישים באיבוסים, כי הפרות רגילות לגשת לפתחי החפירה ואוכזות כרצונן תחמיץ וקש, המצוי בסמוך לחפירה. לוח האספקה השנתית הוא איפוא כדלהלן: 6 חודשים מרעה זרוע, 3 חודשים כרוב-מספוא ו-3 חודשים תחמיץ. אין מייצרים ואין אובסים שחת כלל, אף לא לעגלות.

יחידות משק בנות 600 דונם
כל חווה מחולקת ליחידות של 600 דונם כל אחת. כל יחידה כזו מחולקת ליחידות-משנה בנות 120 דונם כל אחת. 3 יחידות-משנה כאלה (360 ד') זרועות מרעה, יחידה אחת זרועה כרוב מספוא ועוד יחידת-משנה זרועה שעורה שלתר-כה נזרעת תערובת המרעה. את חלקות המרעה הזרוע מקיימים 3 עונות. הרעיה מוסדרת ע"י גדר חשמלית בחלקות של כ-20 דונם. כך, למי של, אם החווה בכללותה משתרעת על שטח של 3600 דונם, מחלקים אותה ל-6 יחידות בנות 600 דונם כל אחת. ניסו בעבר לחלק את החוות ליחידות גדולות יותר, אולם נוכחו שהמרחקים לתור בלת הירק לחפירות התחמיץ, וכן להולכת הפרות לבית-החליבה היו גדולים מדי.

60 פרות לכל יחידה

בכל יחידה משקית כנ"ל (בת 600 ד') מוחזקת מ-50 עד 70 פרות חלב מהגזעים — פריז, אירשייר וג'ארסי. בית החליבה בנוי בתכלית הפשטות, וברוב המקרים מספיק עובד אחד למי לא את כל עבודות החליבה של 60 פרות. ההספק הוא 30 פרה לשעה, ולפעמים — 40. משך זמן החליבה הרצוי ביותר בתנאי היחידות האלה הוא כשעה וחצי. אין "גומרים" את החליבה בידים.

בית החליבה

זהו בעצם הבנין הקבוע היחיד בשטח היחיד. דה. מידות אותו חלק של המבנה המכוסה גג

החזקת בקר-חלב ללא רפתים, כנהוג בנייר-זילנד, מעוררת ענין מיוחד בגלל החיסכון הניכר בהוצאות הייצור. בהולנד * יודעים אך מעטים על כך שבאוקספורד (אנגליה) מקיים חקלאי אחד חוות אחדות בלי בנייני רפת, אם כי שיטה זו תורגת מהמקובל לגבי החזקת בקר-חלב בארץ זו.

הוצאות קטנות

כל החוות האלה מתנהלות על ידי ראס פאטרסון מקליידאסדן שליד באסינגסטוק (האנטס). שטח כל החוות הוא 32,000 דונם ומוחזקות בהן 2000 פרות-חלב. בחוות אלה מתנהלות רשימות מדויקות על המשק בכללותו וניתן לאסוף נתונים מעניינים על ממשק החוות האלה.

חוסכים במשקים אלה לא רק את ההשקעות במבנים (וכמובן גם הוצאות החזקתם במצב תקין) אלא שמשתדלים גם לצמצם את ההוצאות בייצור המספוא והגשתו לבהמות עד למינימום. באביב ובקיץ רועות הפרות בשטחי המרעה הזרוע ובחדשי הסתיו הן רועות בחלקות כרוב-המספוא; חלקות הכרוב, המוקצות לרעיה בכל פעם, הן קטנות מאוד ולידן מצוי קש להשבעה.

* המאמר נתפרסם בעתון מקצועי בהולנד.

תים מהמנה, אך על הרוב אין צורך בטיפול נוסף.

תוצאות הטיפול הנ"ל משביעות רצון בהחלט; נוכחנו שאפילו משלשלות העגלות בגיל שלאחר שבועיים הראשונים, אין המחלה קשה ולא נגרמים הפסדים כלל. בתשי"ח נולדו בעד-רנו 168 וולדות חיים. מאלה מתו או נשחטו בס"ה 6 בששת החודשים הראשונים לחייהם בגלל סיבות שונות ורק ב-2 מקרים אבדו לנו 2 וולדות מחמת השלשול, אולם שני אלה היו גם חלשים מאוד מלידה, ונראו חולניים לפני שתקפה אותם מחלת השלשול.

אלכסנדר נוימאיר

שביציון